

การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวมุสลิม

ทัศนีย์ หนูนารถ, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช, tassanee.jeamsawat@gmail.com

เบญจวรรณ ละหุการ, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช, benjawan@bcnnakhon.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรคด้านการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวมุสลิม รวมทั้งค้นหาแนวทางการสื่อสาร เรื่องเพศที่เหมาะสมแก่ครอบครัวที่เลี้ยงดูเด็กในวัยประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็น ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 นับถือศาสนาอิสลาม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 50 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แนวคำถามสร้างตามกรอบแนวคิดของการศึกษาวิจัย ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ เห็นว่าการอบรมเรื่องเพศเป็นหน้าที่ของครูในโรงเรียนสอนศาสนาโดยใช้หลักศาสนาอิสลามมาเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร แต่ก็มีผู้ปกครองบางคนสอนลูกตั้งแต่อายุประมาณ 7-10 ขวบ โดยเฉพาะเรื่องความเป็นส่วนตัว การปะปนระหว่างชายหญิง และความจำเป็นของ “ฮิญาบ” วัยรุ่นมุสลิมได้รับการสั่งสอนเรื่อง “ชะยา” มีห้องนอนเป็นสัดส่วน มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานไม่ได้ แต่สามารถแต่งงานอายุยังน้อยได้หากได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง รูปแบบและวิธีการพูดคุย เป็นการพูดคุยในลักษณะนั่งคุยกันในช่วงเวลาก่อนละหมาด ทานอาหารเย็นร่วมกัน หรือช่วงนั่งดูทีวี และมีการคุยผ่าน Facebook และ Line ด้านอุปสรรคของการสื่อสารเรื่องเพศผู้ปกครองจะยังไม่คุ้นเคยกับการสื่อสารพูดคุยเรื่องเพศกับบุตร เพราะคิดว่าบุตรยังเด็ก และควรเรียนรู้ในโรงเรียนสอนศาสนาตามหลักศาสนาอิสลามจะดีกว่าผู้ปกครองสอนเอง

สรุป ผู้ปกครองส่วนใหญ่ใช้หลักศาสนาอิสลามมาเป็นสื่อกลางในการสอน อบรมเรื่องเพศกับบุตร และมองว่าเป็นหน้าที่ของครูในโรงเรียนเป็นผู้สอน

คำสำคัญ : การสื่อสารเรื่องเพศ, ครอบครัวมุสลิม

Sexual Communication in Muslim Families

Tassanee Nhoonart, Boromarajonani College of Nursing Nakhon Si Thammarat,

tassanee.jeamsawat@gmail.com

Benjawan Lahukan, Boromarajonani College of Nursing Nakhon Si Thammarat,

benjawan@bcnnakhon.ac.th

Abstract

This is a qualitative research which presented the situation, problems, problems and obstacles in communication on Muslim's families. And explore the appropriate sexual communication best practice. The research informants were 50 participants who are the Muslims parents of 4th – 6th Nakhon Si Thammarat primary school students. The in-depth interview was the technic for data collected. The instrument of data collecting was questionnaire which was developed by research from the research conceptual framework. The results shown the participants indicated medium communication about sex to their child. Most of them suggest the religious teachers should to respond and applied Muslim's established principle to though about sex. However, many participants initiate communicated they 7-10 years old child's about a boundary, male & female contact, and the necessity of "Hijab" and "Haya". The Muslim's children were separated their bedroom. The sexual in teen were prohibited until their parent accepted. The position during communication usually initiate when they close meeting at Surau before prayer, dinner or watching the television. The media conversations via Facebook and Line were the channels of sexual study. The obstacles of sex's communication between parents and children were the perception that their child's were younger than to understanding. And should learning Islamic principles in a religious school more than interested about sex.

Conclusion: Sexual communication should to initiate by integrated the Muslim principle. The Muslim's teacher must respond about theses issue.

Key words: Sexual communication, Muslim's family

บทนำ

บิดามารดาจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อทัศนคติและพฤติกรรมทางเพศของบุตร เพราะบุตรจะเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศมาจากบิดาและมารดา การสื่อสารหรือการสอนเรื่องเพศ บิดามารดาจึงเป็นบุคคลที่เหมาะสม และมีความสำคัญในฐานะที่ใกล้ชิดบุตรมากที่สุด แต่จากการศึกษาพบว่า บิดามารดา ยังมีการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวน้อย เนื่องจากมีบิดามารดาจำนวนมากยังไม่เข้าใจในความสามารถของตนเองในการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตร บางกลุ่มอายุที่จะพูดคุย ไม่รู้จะ เริ่มอย่างไร และเริ่มเมื่อไหร่ดี จะใช้วิธีการพูดคุยโดยตรง หรือใช้การพูดคุยทางอ้อม โดยยกตัวอย่างจากหนังสือหรือจากสื่อต่าง ๆ บางกลุ่มตามบุตรไม่ทันเนื่องจากในปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีไปไกลมากแล้วนอกจากนี้ วัยรุ่นขาดข้อมูลด้านเพศที่เหมาะสม โดยเฉพาะจากครอบครัวเนื่องจากพ่อแม่มองว่าการพูดเรื่องเพศจะเป็น ดาบสองคม และเป็นการชี้โพรงให้กระรอก เลยไม่ยอมพูดกับบุตร ในขณะที่บุตร ก็กลัวพ่อแม่จะดูดาเลยไม่ยอมปรึกษาพ่อแม่ในเรื่องเพศ (Sukkrarer, 2012) จึงทำให้บุตรที่อยู่ในช่วงของวัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม โดยการสื่อสารเรื่องเพศในสังคมไทย มีมุมมองและวิธีคิดเรื่องเพศที่แตกต่างกันตามกลุ่มอายุของสมาชิกในครอบครัว และยุคสมัยที่แตกต่างกัน มีสมาชิกหลายช่วงอายุอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างน้อย 3 รุ่น ได้แก่ ปู่ย่า-ตายาย พ่อ-แม่ และลูก-หลาน จึงเป็นผลให้คนในแต่ละรุ่นอายุ มองปัญหาเรื่องเพศด้วยมุมมองที่แตกต่างกัน โดยผู้ปกครองซึ่งส่วนใหญ่จะยึดมั่นอยู่ในกรอบของความสัมพันธ์หญิงชายแบบวัฒนธรรมดั้งเดิม และยึดถือจารีตประเพณีเดิมที่ปฏิบัติสืบต่อกัน ที่มองเรื่องเพศว่าเป็นสิ่งที่น่าละอาย ไม่สมควรพูดถึง ขณะที่คนรุ่นลูกเป็นรุ่นที่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น และต้องการจะก้าวให้ทันกับยุคสมัย ที่เป็นผลมาจากการเข้ามาของเทคโนโลยีและพลังของสื่อทุกรูปแบบ มองเรื่องเพศเป็นสิ่งที่ทำให้มีสีสัน เป็นเรื่องที่น่าค้นหา และไม่เสียหายที่จะนำมาพูดถึง ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้ เป็นสิ่งที่มนุษย์ให้นิยามเรื่องเพศในแบบที่แตกต่างกันออกไปตามความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และสิ่งแวดล้อมในแต่ละยุคสมัย จึงทำให้ปัญหาเรื่องเพศสัมพันธ์และท้องไม่พร้อมในวัยรุ่น ถูกถ่ายทอดในบริบทของความไม่รู้ในเรื่องเพศศึกษา จนนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์แบบไม่เข้าใจ หรือการไม่รู้จักรักษาป้องกันตนเอง (Khamswan, 2013).

ในปัจจุบัน ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่น นับวันยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาพบว่ามีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้เกิดการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นตามมาในแต่ละปีทั่วโลก จะมีวัยรุ่นอายุ 15-19 ปีประมาณ 21 ล้านคน และประมาณ 2.1 ล้านคน ซึ่งอยู่ในประเทศกำลังพัฒนา (WHO, 2014) ในประเทศไทยพบว่าทารกที่คลอดจากมารดาวัยรุ่น ร้อยละ 16 และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น (UNFPA, 2014) ซึ่งใน พ.ศ. 2554 สถานการณ์การคลอดบุตรของมารดาที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีมีค่าสูงเกินกว่าเกณฑ์ ต้องเฝ้าระวังในทุกภูมิภาคของประเทศไทย โดยในภาคใต้พบว่า มีหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ร้อยละ 11.45 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่องค์การอนามัยโลกกำหนดไว้ที่ร้อยละ 10 (Ministry of Social Development and Human Security., 2011) ส่วนในเขตสุขภาพที่

11 พ.ศ. 2557 พบหญิงตั้งครรภ์อายุ 15-19 ปี จำนวน 52.1 คนต่ออัตราประชากร 1000 คน (Sukrat, Saengeng, & Phrompraphat, 2015) ซึ่งปัจจุบันพบว่า รายงานงานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ที่ให้ข้อเสนอแนะในเรื่องแนวทางการสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องเพศ และมีข้อจำกัดในเรื่องแหล่งเก็บข้อมูลที่จำกัดเฉพาะครอบครัวชาวพุทธเท่านั้น ยังไม่ครอบคลุมกลุ่มชาวมุสลิม ซึ่งถือว่าเป็นประชากรกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญ และต้องแก้ปัญหาไปด้วยกัน โดยการศึกษาบทบาทหญิงชาย ด้านอนามัยเจริญพันธุ์ และการปฏิสัมพันธ์ต่อการบริการสาธารณสุขของหญิงไทยมุสลิม จังหวัดสงขลาของ ชาญชัย เรืองขจร, สนิท อุโพธิ์ และทิพัทธ์ เรืองขจร (2544) พบว่าหญิงมุสลิม ร้อยละ 6.2 มีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสเมื่อ อายุ 15-20 ปี โดยร้อยละ 91.7 มีเพศสัมพันธ์กับคู่อีกซึ่งเป็นสามีในปัจจุบัน ส่วนชายมุสลิม ร้อยละ 5.5 มีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสตั้งแต่อายุ 13 ปี โดยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับเพื่อนและ คู่อีก ร้อยละ 54.6 และ 36.4 ตามลำดับ โดยพบว่าอุปสรรคของการแก้ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นในกลุ่มชาวมุสลิม คือ ทศนคติ ที่ปิดกั้นเรื่องเพศ มองว่าเป็นเรื่องผิดต่อศาสนา เป็นทศนคติตั้งแต่การเลี้ยงดู โดยพ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่เปิดใจให้ลูกสามารถเรียนรู้เรื่องเพศได้อย่างเต็มที่ ไม่พูดคุยเรื่องเพศในครอบครัว

การให้ความรู้เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย จะช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้ธรรมชาติความเป็นจริงของชีวิตและสังคม เพื่อให้บุคคลมีความรู้ มีทัศนคติ และมีพฤติกรรมถูกต้องในเรื่องเพศ ตลอดจนสามารถปรับตัวตามพัฒนาการของชีวิตอย่างเหมาะสม ประสพการณ์ที่เด็กประสบในแต่ละขั้นของพัฒนาการจะมีผลต่อลักษณะของเด็กที่จะเจริญเติบโตต่อไปตลอดชีวิต (Asawasripongton, 2015) บิดามารดาควรเริ่มพูดคุยเรื่องเพศกับบุตรตั้งแต่อายุยังน้อยจะทำให้ง่ายต่อการสื่อสาร เช่น เริ่มเมื่อก่อนที่บุตรจะเริ่มมีกิจกรรมทางเพศ หรือเริ่มเมื่อบุตรเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายซึ่งอายุเฉลี่ยประมาณ 10-12 ปี หัวข้อของการพูดคุย เช่น การคบเพื่อนต่างเพศ (Dating) การคุมกำเนิด โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การเริ่มต้นพูดคุยเรื่องเพศเร็ว จะช่วยให้บิดามารดามีโอกาสต่างๆ ที่จะอธิบายข้อมูลเรื่องเพศให้บุตรเข้าใจ โดยอาจปรับเนื้อหาของการพูดคุยให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของบุตรได้ การสอนเพศศึกษาที่รอบด้านอย่างชัดเจน ไม่บิดเบือนข้อมูล เน้นทักษะ สอนเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศ การเคารพและรับผิดชอบ โดยสอนทั้งเด็กหญิงและเด็กชายเหมือนกัน เพื่อให้เกิดความฉลาดรู้เรื่องเพศ (Sexual Literacy) ซึ่งหมายถึงการมีข้อมูล และนำมาใช้ได้จริง ถูกที่ ถูกเวลา และสถานการณ์ ถือเป็นแนวทางการป้องกันเบื้องต้นที่ดีที่สุด การส่งเสริมให้ผู้ชายมีความรับผิดชอบ ซึ่งเริ่มมีการรณรงค์มากขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากสังคมไทยยังมีความเชื่อที่ว่าเป็นความผิดของผู้หญิงเองที่ยอมมีเพศสัมพันธ์ หากแต่เด็กผู้ชายต้องถูกสอนให้เป็นสุภาพบุรุษ และมีความรับผิดชอบ รวมถึงรู้จักควบคุมตนเองเมื่อมีความพร้อม ซึ่งครอบครัวสามารถสอนสิ่งเหล่านี้เพื่อให้เยาวชนรู้จักความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคมได้ ปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัย

อันควรไม่ใช่ปัญหาใหม่ แต่ถือเป็นปัญหาที่มีความสำคัญที่ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นครอบครัว สังคม หรือภาครัฐ ต้องใส่ใจ เพราะหากปล่อยไว้ให้ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นเรื่อยๆ อย่างไม่มีการควบคุมป้องกัน จะส่งผลเสียต่อสังคมในระยะยาวและกลายเป็นปัญหาวังวนอย่างยากที่จะแก้ไข

จากความสำคัญในการให้ความรู้แก่วัยรุ่นในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ และปัญหาอุปสรรคของการสื่อสารในเรื่องเพศศึกษา ของครอบครัวมุสลิม จึงควรมีการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับวิธีการสื่อสารของครอบครัวมุสลิมในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ เพื่อค้นหาแนวทางในการส่งเสริมให้ครอบครัวมุสลิมสามารถให้ความรู้แก่วัยรุ่นให้มากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวมุสลิม
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวมุสลิม
3. เพื่อศึกษาแนวทางการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวมุสลิม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดของการสื่อสาร ซึ่งเป็นกระบวนการหรือการแลกเปลี่ยน โดยมีสาระสำคัญคือ ผู้สื่อสารทำหน้าที่ทั้งผู้ส่งและผู้รับสารในขณะเดียวกัน ไม่อาจจะบอกว่าการสื่อสารเริ่มต้นและสิ้นสุดที่จุดใด เพราะ ถือว่าการสื่อสารมีลักษณะเป็นวงกลมและไม่มีที่สิ้นสุด ผู้รับสารและผู้ส่งสารนอกจากจะทำหน้าที่ทั้งการเข้ารหัสและ ถอดรหัสแล้ว ยังเป็นผู้ก่อให้เกิดข่าวสาร และกำหนดพฤติกรรม Roger (1976) ได้ให้ความหมายของการติดต่อสื่อสารว่าเป็นการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ความรู้สึก ความคิด หรือการกระทำต่าง ๆ โดยมีเจตนาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการได้แก่ ผู้ส่งข่าวสาร (Sender) ผู้รับข่าวสาร (Receiver) และ ตัวข่าวสาร (Message) เมื่อนำมารวมกันจะเรียกว่าเป็นการสื่อสาร

ระเบียบวิธีวิจัย

กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (phenomenological method) ตามปรัชญาของปรากฏการณ์วิทยาแบบเฮร์เมนิวติก (hermeneutic phenomenology) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ของแวน มาเนน วิเคราะห์และบรรยายประสบการณ์จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ในการเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์การดูแล ภูมิหลัง และวัฒนธรรม แล้ววิเคราะห์เกี่ยวกับสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรคด้านการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวมุสลิม รวมทั้งค้นหาแนวทางการสื่อสารเรื่องเพศที่เหมาะสม

ผู้ให้ข้อมูลและการเลือกผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของผู้ปกครอง และใช้วิธีการเลือกตามคุณสมบัติที่กำหนดเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ได้แก่ เป็นผู้ดูแลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่เป็นชาวมุสลิม มีบุตรสาวอายุระหว่าง 10-12 ปี พักอาศัยประจำติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี ในอำเภอเป้าหมาย จ.นครศรีธรรมราช จำนวน 50 คน พบว่ามีการอิมตัวของข้อมูล (Streubert, & Carpenter, 2011)

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

- 1) แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครอง
- 2) แนวคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรคด้านการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวมุสลิม ประกอบด้วยแนวคำถามปลายเปิด เช่น “ท่านสอนอะไรกับบุตรเรื่องเพศศึกษาบ้าง.../บุตรชายกับบุตรหญิงสอนเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร” เป็นต้น
- 3) แบบบันทึกภาคสนาม (field note) โดยบันทึกสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในการสัมภาษณ์ พฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูล ในด้านความรู้สึก อารมณ์ สีหน้าท่าทาง การแสดงออกของผู้ให้ข้อมูลขณะสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

จัดประชุมเตรียมทีมวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการประกอบด้วยผู้วิจัย ผู้ช่วยวิจัย เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ครูอาจารย์ในโรงเรียนมุสลิม โดยเรียนรู้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลแบบ Focus-Group หลังจาก Focus-Group เลือกผู้ปกครองมาทำ In-Depth Interview เพื่อค้นหาข้อมูล หรือประเด็น ที่น่าสนใจ ในขั้นตอนแรกผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยขอความร่วมมือรวมทั้งขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่พยาบาลที่ปฏิบัติงานในชุมชน ผู้วิจัยแนะนำตนเองและสร้างสัมพันธภาพกับผู้ปกครองที่ให้เป็นผู้ให้ข้อมูลจากนั้นชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย หากผู้ให้ข้อมูลยินดีเข้าร่วมในการศึกษา ผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ใช้เวลาในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ครั้งละประมาณ 45-60 นาที และสัมภาษณ์ครั้งเดียวต่อราย แต่พบว่ายังได้ข้อมูลที่ไม่เพียงพอ เนื่องจากผู้ปกครองบางกลุ่มที่ยังมีทัศนคติที่ปิดกั้นเรื่องเพศ มองว่าเป็นเรื่องผิดต่อศาสนา น่าอาย ควรปกปิด ไม่ควรพูดคุยมาก ซึ่งต้องสร้างสัมพันธภาพที่ต่อเนื่อง และใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน หลังจากนั้นจึงให้ผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นบุคคลที่ผู้ปกครองคุ้นเคย และให้ความเชื่อถือ เป็นผู้สัมภาษณ์ สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ บริเวณโรงเรียนที่ครูได้จัดไว้ให้ เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน เมษายน-เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2562 รวมผู้ให้ข้อมูล 50 รายพบว่ามี ความอิมตัวของข้อมูล (Streubert, & Carpenter, 2011)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยการศึกษาตามสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรคด้านการสื่อสาร เรื่องเพศในครอบครัวมุสลิม ที่เป็นจริง จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาตามขั้นตอน ของแวน มาเนน (van Manen, 1990) ซึ่งมี 6 ขั้นตอนคือ 1) ค้นหาประสบการณ์ชีวิต (ปรากฏการณ์) โดยอ่าน คำสัมภาษณ์หลายๆ รอบ เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหา และอ่านแบบคิดพิจารณา พร้อมกับตั้งคำถามเกี่ยวกับ ปรากฏการณ์เพื่อพัฒนาข้อสมมติ 2) สืบค้นข้อเท็จจริงของประสบการณ์เสมือนหนึ่งเป็นคนใน โดยขณะอ่าน บทสนทนาจะอ่านแบบบันทึกข้อมูลทั่วไป แผน ความคิด ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมเพื่อใช้หาแก่นสาระของ ข้อมูล แล้วทำการขีดเส้นใต้ข้อความที่สำคัญ พร้อมกับเขียนกำกับด้านขวามือของบทสนทนา 3) สะท้อนปรากฏการณ์ โดยนำข้อความที่แยกไว้ มากำหนด หมวดหมู่ วิเคราะห์เปรียบเทียบหาความสัมพันธ์แล้วนำไปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญจนได้ ประสบการณ์ที่มาจากมุมมองของคนใน 4) ทำการเขียนข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาโดยเรียงเรียงและสังเคราะห์ เป็นประโยคที่เป็นโครงสร้างประสบการณ์พร้อมยกตัวอย่างประกอบ 5) ตรวจสอบความตรงของปรากฏการณ์ โดยให้ผู้ให้ข้อมูลร่วมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และ 6) นำเสนอประเด็นหลัก และประเด็นรองอย่างสมดุล ที่แสดงให้เห็นถึงประสบการณ์ทั้งหมดของการเกิดปรากฏการณ์

จริยธรรมการวิจัย

การศึกษานี้ได้ผ่านกระบวนการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาการวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช เลขที่ 016/2562 รหัสโครงการ NSTPS 016/ 2562 วันที่รับรอง 11 เมษายน 2562 หลังจากนั้นได้ทำหนังสือขออนุญาตและติดต่อประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล ประสานโรงเรียนในชุมชน เพื่อติดต่อผู้ปกครอง โดยสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา และได้อธิบายให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยทราบว่า การเข้าร่วมการวิจัยจะไม่ส่งผลกระทบต่อ ผู้เข้าร่วมวิจัย ผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถเข้าร่วมและปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยได้ตลอดเวลา ข้อมูลที่ผู้เข้าร่วมวิจัยให้มาจะเก็บเป็นความลับอย่างเคร่งครัด มีเพียงผู้วิจัยและสมาชิกในคณะวิจัยที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ การรายงานการวิจัยจะถูกรายงานในภาพรวม โดยไม่ระบุชื่อผู้ให้ข้อมูลข้อมูล หรือผู้เข้าร่วมวิจัย และผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ต่อสังคมเท่านั้น

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 สถานการณ์การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษา ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ปกครองชาวมุสลิมส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษา ว่าหมายถึงกิจกรรมทางเพศ และเป็นสิ่งที่กำหนดอยู่ในหลักของศาสนาอิสลาม ผู้ปกครองใช้หลักศาสนาเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร อบรมเรื่องเพศกับบุตร

และมีความรู้ความเข้าใจความหมายของเพศศึกษา คือ การมีเพศสัมพันธ์ และการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์

ทัศนคติต่อเรื่องเพศ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า บิดามารดามีความเห็นที่ พหุติกรรมของเด็ก และเยาวชนในปัจจุบัน แตกต่างไปจากเดิมมาก การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นไปในทิศทางลบ เด็กมีพฤติกรรมที่แย่งมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเพิ่มขึ้น ศาสนาถูกประจานมาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ดังนั้นหลักคำสอนของศาสนาเป็นตัวบอกว่า วัยใดที่ควรจะมีเพศสัมพันธ์ โดยผู้ปกครองท่านหนึ่งกล่าวว่า

“ ถ้าหากว่าคุณไม่สามารถที่จะระงับความต้องการทางเพศได้ และไม่พร้อมที่จะแต่งงาน ก็ต้องถือศีลอด ถ้าไม่สามารถถือศีลอดได้ ก็ต้องแต่งงาน เพราะการแต่งงานเป็นการทำให้เรื่องเพศในเบื้องต้นเป็นเรื่องผิดตามหลักเกณฑ์ของศาสนาให้กลายเป็นเรื่องที่ถูกต้องตามศีลธรรม แต่สิ่งที่ผิดต่อศาสนาอย่างแรงก็คือการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงาน ซึ่งอิสลามยอมรับกันไม่ได้”

และอีกท่านหนึ่งได้ให้ข้อคิดเห็นที่น่าสนใจคือ

“ ลูกหลานวัยรุ่นมุสลิมบางคนออกห่างจากคำสอนของอิสลามอันถูกต้อง มองว่าการเรียนรู้ศาสนาเป็นเรื่องล้าสมัย”

คำสอนของอิสลามอันถูกต้องที่ตั้งอยู่บนบรรทัดฐานของอัลกุรอาน และแบบฉบับของท่านศาสนทูตมุสลิมที่เขาหันเหออกจากแนวทางอันถูกต้อง ละเลยการเอาใจใส่ในการศึกษาเรียนรู้วิชาการทางด้านศาสนาอันถูกต้อง และมองว่าการเรียนรู้ศาสนาเป็นเรื่องล้าสมัย ทำให้มีพฤติกรรมที่ไม่ดี และผิดต่อศาสนา ซึ่งเมื่อสอบถามความคิดเห็นต่อการมีแฟนของบุตร ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นตรงกันว่า

“ไม่ต้องการให้บุตรมีแฟนในตอนนี้อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะ เป็นบุตรเพศหญิงหรือบุตรเพศชาย เนื่องจากต้องการให้บุตรตั้งใจเรียนหนังสือ”

วัยที่ควรสอนเรื่องเพศ ผลการศึกษาวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีความเห็นคล้ายคลึงกันคือ วัยที่ควรสอนเรื่องเพศให้กับบุตรหลานแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ 1) เริ่มสอนได้ตั้งแต่อายุ 7-10 ขวบเรื่องความเป็นส่วนตัว การปะปนระหว่างชายหญิง และความจำเป็นของ“ฮิญาบ” วัยรุ่นมุสลิมได้รับการสั่งสอนเรื่อง“ฮะยา” มีห้องนอนเป็นสัดส่วน เด็กผู้ชายและผู้หญิงต้องแยกนอนกันคนละห้อง ห้ามมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน การแต่งงานตอนอายุน้อยไม่ได้ หากได้รับอนุญาตจากพ่อแม่ 2) เริ่มสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ซึ่งเรื่องที่สอนในระดับประถมศึกษาจะเป็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย การคบเพื่อนต่างเพศ ความรัก และการสอนตามสถานการณ์ที่พบเจอ ส่วนผู้ปกครองในกลุ่มที่สองจะให้ความเห็นว่าเด็กควรเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาเมื่อโตแล้ว แต่ทั้ง 2 กลุ่มความเห็นเช่นเดียวกันคือ คนที่เหมาะสมในการสอนควรจะเป็นครูมากกว่าพ่อแม่ โดยบอกว่าครูจะมีความรู้ และถ้าพ่อแม่สอนเอง ลูกหลานจะไม่เชื่อ อีกอย่างมีความเขินอาย

ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการสื่อสารเรื่องเพศ

อุปสรรคในการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตร ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ศาสนาอิสลามพูดเรื่องเพศไว้ในบทบัญญัติ และหลักการของศาสนาอิสลามก็ไม่ขัดกับหลักการพื้นฐานของคนทั่วไป ซึ่งเหตุผลหลักที่ทำให้บิดามารดาไม่ได้มีการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตร คือ บิดามารดาไม่เห็นว่าเป็นเรื่องจำเป็น เด็กเรื่องเพศศึกษาน่าจะสอนเมื่อบุตรเติบโตเป็นวัยรุ่นแล้ว นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคจากตัวของผู้ปกครองเอง อาทิเช่น การขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา และผู้ปกครองบางกลุ่มที่ยังมีทัศนคติที่ปิดกั้นเรื่องเพศ มองว่าเป็นเรื่องผิดต่อศาสนา น่าอาย ควรปกปิด ไม่ควรพูดคุยมาก

ส่วนที่ 3 แนวทางและวิธีการสื่อสารเรื่องเพศ

สำหรับวิธีการสื่อสาร พบว่า ผู้ปกครองเลือกวิธีการสื่อสารที่คล้ายคลึงกันคือ การใช้วาจาซึ่งจะมีทั้งแบบตรงไปตรงมา และแบบอ้อม ๆ มีทั้งนุ่มนวลอ่อนโยน และดูด่าว่ากล่าว ห้ามปรามตักเตือน การสื่อสารแบบตรงไปตรงมาจะเกิดขึ้นในการสื่อสารระหว่างบิดามารดาที่มีเพศตรงกับบุตร การสอนแบบอ้อม ๆ หรือพูดเฉียงไป มักจะเกิดในการสื่อสารระหว่างบิดามารดากับบุตรที่มีเพศตรงข้าม หรือจะเกิดขึ้นเมื่อมีการสื่อสารในประเด็นที่บิดามารดา รู้สึกไม่สะดวกใจที่จะสอน เช่น บุตรเกิดมาจากไหน การมีประจำเดือนของบุตรสาว การมีหน้าอก การมีเพศสัมพันธ์ ความถี่ในการสื่อสารเรื่องเพศ พบว่าบิดามารดาที่มีความถี่ในการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรน้อย มารดาที่มีความถี่ในการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรมากกว่า

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาศถนการณการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวมุสลิม พบว่า ผู้ปกครองชาวมุสลิมส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษา ว่าหมายถึงกิจกรรมทางเพศ เข้าใจความหมายของเพศศึกษา คือ เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ และการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งความเข้าใจไม่มีความแตกต่างกันกับความคิดเห็นของผู้ปกครองชาวพุทธ และการพูดคุยสื่อสารเรื่องเพศควรเป็นหน้าที่ของครู ซึ่งตรงกับการศึกษาเพศวิถีในชีวิตสมรสของชาวไทยมุสลิม จังหวัดปัตตานี ของ อัลญานีย์ สมุห์เสนีโต กันยปริน ทงสามสี่ ปารีชาติ เบ็ญญูทรี และนุรซารีฮิดาห์ อุเซ็ง (2560) ที่มีผู้ให้ข้อมูลบอกว่าความรู้เรื่องเพศมีการสอนในโรงเรียนโดยครู เช่นประโยคที่ว่า “จริงๆพวกเราก็รู้นะอุสตาซ (ครูผู้ชาย) สอนนะ บอกว่าในคำสอนกูรอานบอกว่าต้องรู้จะได้ปฏิบัติได้ ไม่ใช่เรื่องไม่ดี ในวิถีของอัลเลาะฮ์พระเจ้า ท่านต้องการให้ ชาวมุสลิมเรามีครอบครัวแต่งงานและมีลูกแต่ก่อนนั้น การมีอะไรกันแบบที่เรียกว่า ยีมัตหรือเซอตุบฮ์เป็นวิถีที่ถูก ต้องป้องกันการกระทำซึ่งเป็นเรื่องไม่ดี” และอีกคนบอกว่า “ในคำสอนที่ครูสอนมี การอธิบายว่าทำแบบไหนในการมีเพศสัมพันธ์ที่ทำได้ทำไม่ได้ จริงๆ ผู้ชายต้องให้ผู้หญิงยินยอมที่จะมีอะไรกัน แล้วหลังจากนั้นก็ต้องอาบน้ำ เหมือนอาบน้ำละหมาดให้สะอาดมากๆ”

2. ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวมุสลิม พบว่าผู้ปกครองมีความเห็นว่าบุตรยังเป็นเด็ก เรื่องเพศศึกษาน่าจะสอนเมื่อบุตรเติบโตเป็นวัยรุ่น นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคจากตัวของผู้ปกครองเอง เช่น บอกว่าตนเองไม่มีความรู้ มากพอ และผู้ปกครองบางกลุ่มที่ยังมีทัศนคติที่ปิดกั้นเรื่องเพศ มองว่าเป็นเรื่องผิดต่อศาสนา น่าอาย ควรปกปิด ไม่ควรพูดคุยมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรีย์พร กฤษเจริญ และกัญจน์ พลอินทร์ (2551) ซึ่งพบว่า ผู้ปกครองใช้แหล่งข้อมูลจากประสบการณ์ตรงของตนเอง ส่วนใหญ่ไม่มั่นใจว่าความรู้เรื่องเพศที่มีอยู่จะนำไปพูดคุยกับลูกเป็นเรื่องที่ถูกต้องหรือไม่ ดังนั้นควรมีเพิ่มพูนความรู้ให้กับผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของแก้วตะวัน ศิริลักษณ์นันท์ (2553) ที่กล่าวว่าผู้ปกครองมีความต้องการที่จะเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรวัยรุ่นจึงมีความจำเป็นต้องส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความรู้และมีทักษะในการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรวัยรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในช่วงที่ผ่านมาพบว่าอุปสรรคที่สำคัญอย่างหนึ่งของการสื่อสารเรื่องเพศคือทัศนคติของผู้ปกครอง วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี ที่ว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องที่น่าอาย ควรปกปิด (Asawasripongtorn, K. 2015). ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อัลญานี สมุห์เสนีโต กันยปริน ทองสามสี ปารีชาติ เบ็ญฤทธิ์ และนุรซารียิดาห์ อุเซ็ง (2560) ที่พบว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ไม่ควรเปิดเผยเนื่องจากครอบครัวไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานีมีรูปแบบการใช้ชีวิตและความเชื่อตามหลักศาสนาอิสลามทำให้มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพทางเพศ ดังนั้นภาครัฐควรมีแนวทางรณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางเพศอย่างแพร่หลายและสามารถยอมรับว่าเป็นเรื่องสุขภาพทางเพศเป็นเรื่องปกติที่พูดคุย และให้ข้อมูลแลกเปลี่ยนกันได้

3. ผลการศึกษา แนวทางการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวมุสลิม พบว่า ศาสนาอิสลามมีคำสอน และหลักปฏิบัติเพื่อให้มุสลิมสามารถควบคุมและยับยั้งความต้องการทางเพศได้โดยคำสอนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศประกอบด้วย การศรัทธามั่นในอัลลอฮ์ และนบีมุฮัมมัดรวมถึงศรัทธาต่อคำสอน และปฏิบัติตามหลักศาสนาอย่างเคร่งครัดด้วย บิดามารดา ควรหาความรู้เพิ่มเติมเสมอและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตร ปรับบทบาท พฤติกรรมและทัศนคติเชิงบวกในเรื่องเพศ มีการสอนเพศศึกษาก่อนที่บุตรจะมีพัฒนาการเข้าสู่วัยรุ่นและควรเลือกสื่อและช่องทางที่เหมาะสมในการสื่อสารเรื่องเพศภายในครอบครัวเน้นเนื้อหาและช่องทางที่กลุ่มวัยรุ่นนิยมใช้และเข้าถึงง่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการนำไปวางแผนกำหนดนโยบาย และแนวทางการสื่อสารเรื่องเพศในวัยรุ่นมุสลิมที่ถูกต้องเหมาะสม กับวัฒนธรรม และความเชื่อของศาสนาอิสลามต่อไป

2. ควรพัฒนาโปรแกรมการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวมุสลิมที่เน้นหลักการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้ปกครองมีทัศนคติที่ดีต่อการสื่อสารเรื่องเพศ มีความสะดวกใจในการพูดคุยกับบุตรเรื่องเพศ และมีทักษะในการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Asawasripongtorn, K. (2015). The development of a learning process about sexuality society. *Journal of Behavioral Science for Development*, 7(1), 61-73. (in Thai)
- Boonchieng, W., Tuanrat, W., Fongkaew, W., & Klunkli, P. (2013). Early adolescents' knowledge of HIV/AIDS and attitudes towards sexual behavior. *Thai Journal of Nursing Council*, 28 (1), 124-137. (in Thai).
- Daengchon, C. (2009). Talk about sexuality between parents and youth rural northern Thailand. Master's thesis, Health Social Science, Faculty of Graduate studies, Mahidol University. (in Thai).
- Junnual N, Manwong M, Suebsamran P., & Singto S. (2014). Factors related to sexual behavior among the lower secondary school students at a school in Ubon Ratchathani province. *The Public Health Journal of Burapha University*, 9(2), 56-65. (in Thai).
- Kaewjinda, P. (2012). Parents school for sex communication and volunteer parent network in the community. Uttaradit Province: Developing the Potential of Parents and Teens in Solving Pregnancy Problems in Lower Secondary Adolescents. Uttaradit: Laplae Hospital. (in Thai)
- Khamsuwan, K. (2013). Grandma teaches mother, mother, teach children, children, how to know about sex to be safe. *Newsletters and Mahidol University Development*; 33: 6. (in Thai)
- Kritcharoen, S. & PhonIn, G. (2008). Teaching about sex of parents and the desire to learn about sex of their children. *Songkhla Nakarin Medical Journal*. 26 (1), 61-70. (in Thai)
- Manu, A. A., Mba, C. J., Asare, G. Q., Odoi-Agyarko, K., & Asante, R. K. (2015). Parent-child communication about sexual and reproductive health: evidence from the Brong Ahafo region, *Ghana Reproductive health*, 12, 1-13. doi:10.1186/s12978-015-0003-1.

Sexual Communication in Muslim Families

- Mc Bride, C. K., Paikoff, R. L., & Holmbeck, G. N. (2003). Individual and familial influences on the onset of sexual intercourse among urban African American adolescents. *Journal of consulting and clinical psychology*, 71(1), 159-167.
- Ministry of Social Development and Human Security. (2011). The status of childbirth of Thai adolescents 2011. Search from https://www.mociety.go.th/article_attach/9885/14470.pdf
- Office of the National Human Rights Commission. (2016). Young women problems who are pregnant prematurely with the human rights dimension. Retrieved from <http://www.nhrc.or.th/getattachment/b814c4a4-21f6-4e8b-859f-af26a22fb351.aspx> (in Thai)
- Phoowachanathipong, K. (2009) A Study of the relationship between Buddhist child rearing practices and grateful behaviors of adolescents. Master's thesis, Faculty of Psychology. Ramkhamhaeng University. (in Thai).
- Sukkrarerk.P. (2012). Sexual communication in Family.(Online). P.S.C. can be accessed from <http://www.elib-online.com> (in Thai)
- Siriluckkananan, K. (2010). Development of a non-formal education program for parents to enhance communicative abilities on sex education of their adolescent children. Doctor dissertation. Department of Educational Policy, Management and Leadership, Faculty of Education. Chulalongkorn University. (in Thai).
- Smuseneto,A., Tongsamsi,K., Benrit P., & Useng, N. (2017). Sexuality in the Marital Life of Thai Muslims in Pattani Province. *The Thammasat Journal of History*. 4(1). 270-323. file:///C:/Users/ACER/Downloads/92272-%23%23default.genres.article%23%23-237621-1-10-20170807%20(1).pdf
- Sukrat, B., Saengeng, K., & Phrompraphat, P. (2015). Situation of Adolescent Pregnancy in, Saengeng, K., Sukrat, B.,Kovavisarach,E.,Promprapat, P. & Kanjanawetang, C. (Editors). Handbook for Practicing Adolescent Mothers. (2nd edition). (1-15). Bangkok: Kaew Chao Chom Media and Publishing Center. (in Thai)
- UNFPA. (2014). Motherhood in childhood facing the challenge of adolescent pregnant. Bangkok: United Nations Population Fund.
- World Health Organize [WHO]. (2014). Adolescent Pregnancy. Retrieved 23 October 2018, from <http://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/adolescent-pregnancy>